

Tillaga borgarfulltrúa Samfylkingarinnar um öflugri íslenskukennslu og jöfn tækifæri barna af erlendum uppruna

Lagt er til að borgarstjórn samþykki að setja íslenskukennslu barna af erlendum uppruna í forgang. Skóla- og frístundasviði verði falið að móta aðgerðir þess efnis, með jöfnuð barna að leiðarljósi. Aðgerðirnar taki til leikskóla, grunnskóla og frístundastarfs með það að markmiði að öll börn öðlist góð tök á íslensku sem grundvöll að námi, félagsfærni og inngildingu í samfélagið.

Tillögurnar skulu lagðar fram í skóla- og frístundaráði og leikskóla- og daggæsluráði fyrir lok nóvember 2026 og í framhaldi í borgarráði og til umræðu og afgreiðslu í borgarstjórn.

Greinargerð

Inngilding barna af erlendum uppruna er eitt mikilvægasta verkefni Reykjavíkurborgar á næstu árum. Góð tök á íslensku eru lykill að námi, félagslegri þátttöku og jöfnum tækifærum. Breytt samsetning nemendahópsins kallar á aukinn metnað og markvissan stuðning en samkvæmt landsskýrslu PISA 2025 fjölgaði nemendum með innflytjendabakgrunn úr 5,6% í 13,5% allra nemenda í 10. bekk á landsvísu á tíu árum.

Niðurstöður PISA 2025 sýna jafnframt að börn af erlendum uppruna standa talsvert að baki jafnöldrum sínum bæði þegar kemur að námi og félagslegri stöðu. Meðal nemenda af erlendum uppruna sem fæddust erlendis og fluttust svo til Íslands ná 84% ekki lágmarkshæfni í lesskilningi. Jafnframt er alvarlegt að sama hlutfall er 66% hjá nemendum með erlendan bakgrunn sem fædd eru hér á landi og hafa alla tíð gengið í íslenska skóla. Sambærilegt hlutfall hjá íslenskum nemendum er 37%.

Þá sýna PISA niðurstöðurnar einnig talsverðan mun á líðan og félagslegri stöðu meðal nemenda með innflytjendabakgrunn og íslenskra nemenda. Meðal nemenda sem fæddust erlendis eru 35% sammála því að þeim líði óþægilega og finnist þeir ekki tilheyra skólanum, samanborið við 21% meðal erlendra barna sem fæddust hér landi og 13% meðal nemenda með engan erlendan bakgrunn. Þetta undirstrikar að íslenskukennsla þarf að haldast í hendur við starf sem styrkir tengsl, öryggi og þátttöku barna.

Í skýrslu OECD frá 2024 um innflytjendur og börn þeirra á Íslandi er mælt með kerfisbundnu mati á málfærni frá leikskólaaldri og áfram í grunnskóla, ásamt markvissum stuðningi sem byggist á þörfum hvers barns. OECD bendir einnig á mikilvægi leikskólagöngu og að þátttaka barna innflytjenda sé minni en annarra barna. Árið 2022 sóttu 98% þriggja ára barna án innflytjendabakgrunns leikskóla, samanborið við 87% barna innflytjenda sem fæddust á Íslandi og 74% barna innflytjenda sem fæddust erlendis.

Nauðsynlegt er að byggja á því starfi sem þegar hefur verið unnið, greina hvar stuðningur nægir ekki og leggja fram samhæfðar aðgerðir með skýrum markmiðum og eftirfylgni. Öflug íslenskukennsla frá unga aldri er langtímafjárfesting í jöfnum tækifærum barna og samheldnu velferðarsamfélagi.

